

Hoofdstuk 1

Feminisme

Is feminisme nu nog wel nodig in Nederland?

Ja, we mogen stemmen en werken en ja, volgens de wet zijn man en vrouw gelijk aan elkaar, maar nee, in Nederland zijn we er nog niet als het gaat om gendergelijkwaardigheid. Of breder getrokken: gelijkwaardigheid in het algemeen.

Intersectioneel feminisme

In 1989 introduceerde burgerrechtenactivist en hoogleraar Rechten aan Columbia Law School en University of California Kimberlé Crenshaw de term 'intersectionaliteit'. Het idee dat mensen discriminatie ondervinden op grond van een combinatie van factoren, zoals kleur, gender, seksualiteit en klasse. Stel, je ouders hebben allebei gestudeerd en ze hebben een goede baan met chill inkomen. Je bent bovendien een witte cis-vrouw, je valt op mannen en je haalt hoge cijfers op school. Je hebt ergens een huisarts zitten, maar geen idee hoe ze ook alweer heet, want je hoeft er nooit heen.

Waarschijnlijk ga je studeren, want je ouders deden dat ook en dus is dat van jongs af aan vanzelfsprekend voor je. De kleur van je huid heeft er nooit voor gezorgd dat je gezien wordt als 'de ander' die er nooit helemaal bij hoort. Je achternaam is geen reden geweest voor een potentiële werkgever om je sollicitatiebrief niet te bekijken. Je loopt hand in hand over straat met je vriend zonder daar maar een seconde over na te denken. Je

werkt, je sport, je leeft je leven en dat dat allemaal zomaar kan, daar sta je niet bij stil. Natuurlijk, je bent een vrouw en daarom heb je te maken met seksisme. Een blik op onze onderstaande Grabbelton der Ellende zegt al genoeg. Maar wat nou als je niet alleen vrouw bent, maar ook van kleur, een chronische ziekte hebt, uit een gezin met geldproblemen komt of op vrouwen valt? Stel je bent een trans vrouw of je voelt je niet thuis in de hokjes man en vrouw. Je zult door deze factoren weer een andere vorm van discriminatie meemaken dan (alleen) het seksisme waar de witte cis-vrouw van hierboven mee te dealen heeft. Strijden voor vrouwenrechten *an sich* is dus niet voldoende, want 'all oppression is connected'. * Intersectioneel feminisme strijdt dan ook tegen alle vormen van onderdrukking.

Even een graai uit de Grabbelton der Ellende:

Door te weinig aandacht voor man-vrouwverschillen in de gezondheidszorg worden hartaanvallen bij vrouwen niet goed herkend.¹ **Vrouwen en mannen in Nederland verdienen nog steeds niet hetzelfde. Vrouwen verdienen gemiddeld 14% minder dan mannen.**² 16% van de vrouwen krijgt in haar leven te maken met partnergeweld, tegenover 7% van de mannen.³ **Slechts 13,6% van alle bestuurders van beursgenoteerde bedrijven is momenteel vrouw.**⁴ Naar schatting lopen zo'n 4.200 meisjes in Nederland

---

* Dit is een verwijzing naar het gedicht *All oppression is connected* van spoken word artist en activist Staceyann Chin.

binnen nu en de komende twintig jaar het gevaar besneden te worden.⁵ **Meer dan de helft van de vrouwen (53%) heeft weleens seksueel grensoverschrijdend gedrag meegemaakt tegenover 19% van de mannen.**⁶ Transgender personen zijn vaker slachtoffer van geweld dan cisgender personen.⁷ **Van vrouwen met een verstandelijke beperking heeft 61% een vorm van seksueel geweld meegemaakt tegenover 23% van de mannen.**⁸ 95% van de huishoudelijke werkers is vrouw, maar huishoudelijk werk wordt door de wet niet erkend als volwaardig werk waardoor ze weinig sociale zekerheid en een slechte arbeidsrechtelijke positie hebben.⁹ **Nog nooit is een vrouw in Nederland premier geweest. (Wel een shout-out naar de voormalige Nederlandse Antillen, waar in de jaren 80 en 90 al een vrouwelijke premier was.)** De helft van de Nederlandse vrouwen is financieel afhankelijk van een partner of de overheid, tegenover 25% van de mannen.¹⁰ 36% is zelfs niet 'economisch zelfstandig', wat betekent dat ze minder verdienen dan bijstandsniveau (990 euro netto per maand).¹¹ **Discriminatie vanwege zwangerschap, een kinderwens of moederschap is bij wet verboden. Toch blijkt uit onderzoek dat 43% van de vrouwen op de arbeidsmarkt te maken heeft gehad met een vorm van zwangerschapsdiscriminatie.**¹² Vrouwen besteden 1,5 keer zoveel tijd aan onbetaalde zorgtaken dan mannen.¹³ **In de Tweede Kamer is maar 41% van de leden vrouw,¹⁴ in de gemeenteraad maar een derde¹⁵ - en dat terwijl Nederland circa 8,7 miljoen vrouwen telt en 8,6 miljoen mannen.**¹⁶ Vrouwen melden 50% meer bijwerkingen van medicijnen dan mannen en worden 33% vaker opgenomen in het ziekenhuis in verband met bijwerkingen.¹⁷ **70 tot 90% van de zorggebruikers met onverklaarde lichamelijke klachten is vrouw.**¹⁸ 22% van de experts in de Nederlandse nieuwsmedia is vrouw.¹⁹ **11,7% van de Nederlandse vrouwen is**

ooit verkracht tegenover 2,6% van de mannen.²⁰ Van alle straten in Amsterdam die naar personen zijn vernoemd, is slechts 13% vrouw.²¹ **Naar schatting komen er in Nederland 250 kindhuwelijken per jaar voor. Vooral meisjes zijn kwetsbaar binnen kindhuwelijken.**²² 74% van de Amsterdamse vrouwen tussen 15-34 jaar geeft aan te zijn geconfronteerd met een of meer vormen van (seksuele) straatintimidatie in de afgelopen 12 maanden tegenover 38% van de mannen in dezelfde leeftijdscategorie. Lesbische vrouwen, homoseksuele mannen en biseksuele mensen werden vaker slachtoffer van straatintimidatie (50%) dan heteromannen en -vrouwen (40%).²³ **84% van de Rotterdamse vrouwen tussen 18-45 jaar is slachtoffer geweest van (seksuele) straatintimidatie.**²⁴ **90% van de ondervraagde vrouwen heeft haar gedrag aangepast naar aanleiding van deze ervaring(en).**²⁵ Auto's zijn ontworpen op de lichaamsbouw van mannen. Daardoor lopen vrouwen meer risico dan mannen op interne bloedingen en beenletsel bij een auto-ongeluk. Ze hebben 47% meer kans op zwaar letsel en 17% meer kans om te overlijden.²⁶ **In startups van vrouwen wordt gemiddeld de helft minder geïnvesteerd dan in startups van mannen, hoewel ze twee keer zo veel opbrengst genereren.**²⁷ Tijdens hetero-sekspartijen komt 66% van de vrouwen tot een orgasme tegenover 95% van de mannen.²⁸ **In geschiedenisboeken van het basis- en voortgezet onderwijs gaat het vooral over mannen.**²⁹ 20% van de bevolking vindt dat er iets mis is met mensen die zich niet duidelijk man of vrouw voelen.³⁰ **Zichtbaar homoseksueel- of biseksueel-zijn in de openbare ruimte is soms een probleem. 29% van de bevolking vindt het aanstootgevend als een mannenkoppel elkaar zoent, terwijl dit bij een man-vrouwkoppel maar 11% is.**³¹ Bijna elke 8 dagen wordt in Nederland een vrouw vermoord, gewoon omdat ze vrouw is. Dat

komt neer op zo'n 40 vrouwen per jaar.³² **Vrouwen in Nederland bouwen gemiddeld 40% minder pensioen op dan mannen.**³³ Voor vrouwen is de zorg voor anderen 17 keer vaker een reden om geen betaald werk te doen dan mannen.³⁴ **Ondanks het feit dat de Dolle Mina's er begin jaren 70 in slaagden om de pil in het basispakket te krijgen, is dat nu niet meer het geval. In 2011 werd de pil uit het basispakket gehaald, met het argument dat anticonceptie niet 'medisch noodzakelijk' is.**³⁵ 10% van alle tweets gericht aan vrouwelijke Nederlandse politici bevat haat of agressie. Vrouwen die de politieke arena betreden kunnen rekenen op online recensies over hun stem, lichaam, religie of huidskleur.³⁶

En dan hebben we het nog niet eens gehad over *slutshaming*, *victim blaming* en *body shaming*. Validisme, racisme, islamofobie. Een gebrek aan diversiteit in de media. Heteronormativiteit o-ve-ral. Online intimidatie. Taboes op lichaamshaar bij vrouwen, op sekswerk, menstruatie en op vrouwen die ervoor uitkomen dat ze zin in seks hebben. Het zogenaamde 'boerkaverbod' dat vrouwen vertelt dat ze niet mogen dragen wat ze willen. Lessen seksuele voorlichting op scholen waar bijna geen ruimte is voor genot, *consent* of diversiteit van seksualiteit. Intimidatie bij abortusklinieken. En genderongelijkwaardigheid de andere kant op. Bijvoorbeeld dat tweemaal zoveel mannen als vrouwen in Nederland overlijden door zelfdoding³⁷ en 84% van alle daklozen in Nederland man is.³⁸

ELLEENDE, dus.

Nu zouden we kunnen zeggen: 'Ach, verder hebben we het wel prima hier, we mogen stemmen, we mogen werken, Nederland,

kijk maar effe wat je doet.' Maar zonder protest geen verandering. Als Aletta Jacobs zoiets had gehad van 'Joe!' dan mochten vrouwen nog altijd niet stemmen. En als politica Corry Tendeloo zich nooit had uitgesproken, werden vrouwen nog steeds ontslagen zodra ze trouwden. Nu horen we de kritische noot al van mijlener aankomen: 'Jaaa, maar dát waren échte problemen, waarvoor het feminisme inderdaad nodig was. Dat versplinterde gedoe waar jullie mee aan komen zetten...'

Stop die kritische noot maar in je hol en lees misschien nog een keer alle shit hierboven (plus de rest van dit boek). We nemen geen genoegen met hoe het er nu voor staat en we gaan door tot elke kruimel ongelijkwaardigheid van tafel is geveegd. Zolang niet iedereen kan doen waar 'ie zelf zin in heeft, is het feminisme in Nederland NODIG.

Hoe moet je hier nou weer op reageren?

- 1 'Bwahahaha. O. Je meent het serieus?'
- 2 'Jup. Hier is een factsheet.' (Kopieer dit hoofdstuk maar vast twintig keer en stop de kopietjes in je tas, een slimme meid is op haar toekomst voorbereid.)
- 3 Fluisterend: 'Even tussen jou en mij, al die feministen moeten toch gewoon eens een goede beurt krijgen?'